

Kritika razstave

Katakombe in karnevali

Interdisciplinarna razstava multimedijskega umetnika Jana Fabra

KAJA KRANER

Svetovno priznani belgijski umetnik (prvenstveno pa režiser in koreograf) Jan Fabre, v okviru prihajajočega 17. Festivala sodobnih odrskih umetnosti Exodos in 6. Balkanske plesne platforme, ki bosta med 15. in 24. aprilom potekala po različnih ljubljanskih lokacijah, predstavlja tudi svojo vizualno-umetniško produkcijo. Fabre, ki bo na festivalu zraven umetniško-ustvarjalnega prispevka sodeloval tudi kot kurator/selektor, na razstavah celostno predstavlja svojo kompleksno ustvarjalno dejavnost skozi raznovrstne umetniške medije. Četudi se je v slovenskem prostoru že predstavil preko "razstavnega medija" (leta 1989 v Moderni galeriji), se tokrat predstavlja kar na treh različnih lokacijah, ki so bile na ogled že skorajda mesec dni pred pričetkom festivala.

Jan Fabre se je v zgodnji fazi svoje umetniške kariere proslavil s kontroverznimi, konceptualnimi in občasnno do gledalca agresivnimi performansi, kar je po letu 1989 dosledno nadaljeval tudi v gledališki produkciji. V svojih predstavah vselej dosledno ustvarja celostne umetnine, kar je predvsem rezultat tega, da sam opravlja bolj ali manj vse sestavne dele gledališke predstave, deluje kot režiser, koreograf, pisec besedil, oblikovalec luči, scenograf in kostumograf. Ob tem pa vselej ustvarja tudi v najrazličnejših vizualno-umetniških medijih, pri čemer vse umetniške izrazne oblike poljubno kombinira, redefinira in širi. Dela zato nosijo pečat kompleksnosti, ki gledalcu praktično ne dopušča, da bi se "dokopal" do vseh obstoječih notranjih referenc, prisvojitev lastne produkcije (ali znanih umetniških del), ponovitev in asociativnih povezav.

Ta najverjetneje ključni aspekt njegove ustvarjalnosti je poudarjen predvsem na razstavi Izposojeni čas v Mestni galeriji 1, ki je tudi najboljše. V galerijskih prostorih se tako prepletajo portreti avtorjevih igralcev in plesalcev v nadnaravni velikosti, ki "otvorijo" pot v "Fabrov univerzum", z nekakšnimi kiparskimi "skicami" za scenografijo, risbami, dokumentarnimi fotografijami in posnetki predstav, maketami (idealnega gledališča), ki jih dopolnjujejo tudi številni citati avtorjevih razmislekov o lastni produkciji. Še najbolj (likovno) zanimivi, da ne rečemo kar osrednji deli so morda ravno risbe. Številni omenjeni citati se tudi nanašajo nanje, preko teh pa se izpostavi avtorjevo lastno vrednotenje, razumevanje njihovega pomena in mesta v celotnem ustvarjalnem opusu. Fabre jih dojema kot nekakšen dnevniški zapis, najpogosteje gre namreč za "stranski produkt" pripravljane predstave. Uporablja jih predvsem zaradi relativno hitre možnosti "zapisa" ali, kakor se izrazi sam: kot prostor za zapis raztresene domišljije. V glavnem gre torej za delovne risbe, procesualne skice pa tudi natančne

Prostorska postavitve Umbraculum v Galeriji 001 (Kaja Kraner)

študije in načrte, izvedene v najrazličnejših likovnih tehnikah.

Prostorske postavitve, ki so na ogled v Galeriji 001 in galeriji Vžigalica (razstavljeni instalaciji v tej galeriji je Fabre oblikoval posebej za to priložnost), pravzaprav ni mogoče zadržati "kategorizirati" kot instalacije v izvornem pomenu te umetniške izrazne oblike. Ti skorajda ambientni namreč nekako bolj sledijo klasični gledališki logiki razmerja umetnine in gledalca kakor pa instalacijski. Gledalec je skorajda fizično pasiven, ločen od samega prostora in zaustavljen, z ambientom se fizično ne spaja, nista soodvisna. Fabrov ambient je zamrznjena predstava. Gledalec ne postaja aktivni udeleženec umetniškega procesa, ki ga skorajda interaktivno sooblikuje in nekoliko prilagaja lastni specifičnosti (kot je to običajno pri instalaciji), temveč je trdno 'na drugi strani'. Instalaciji Karneval mrtvih pouličnih psov in Katakombe mrtvih pouličnih psov ter tudi instalacija Umbraculum v Galeriji 001 sestavljajo številni "živi materiali". Fabre namreč kombinira kosti, pohištvo, okraske, krila skarabejev, hrano in mrtve nagačene pse najrazličnejših pasem, ter jih komponira v teatralne, v svoji dovršenosti skorajda samozadostne in vase zaprte celote. Težko bi namreč zadržali, da postavitev potrebujejo gledalčev prisotnost, četudi mu je (po nekakšni linearno-perspektivni logiki) omogočen skorajda idealen pogled na celotno dramo.

Fabre pač, kot že izpostavljeno, ni umetnik, ki bi slepo sledil pravilom, ki jih morebiti narekuje tradicija posameznega umetniškega medija. Kakor vsak drug sestavni del ali pač "stranski produkt" njegovih kreacij je tudi ta izrazni medij le orodje, namenjeno transkripciji umetnikove lastne zamisli.

Ministrstvo za zunanje zadeve in EPK

Minister za zunanje zadeve Samuel Žbogar je včeraj obiskal zavod Evropska prestolnica kulture Maribor 2012

Minister Samuel Žbogar po Evropi še ni zaznal vedenja o Mariboru kot prihodnji evropski prestolnici kulture, zato pa se bo s sodelavci potrudil, da bo stanje spremenil, je povedal v včerajšnji izjavi za medije po srečanju s predstavnikoma zavoda. Splošen del "programa" je seznanjanje evropskih, predvsem pa sosednjih držav preko naših predstavništev v tujini, zlasti proti koncu leta, ko bo program prestolnice že znan, in naslednje leto, delno pa tudi že ob dogodkih, ki jih bodo predstavništva pripravila ob 20-

letnici samostojne države. Konkretno je pa je dodal: pomagali bodo tudi pri promociji evropske prestolnice kulture tujim diplomatskim predstavništvom v Sloveniji, in sicer tako, da bodo organizirali temu srečanje predstavništev in jih seznanili s programom in aktivnostmi. Naša diplomatska predstavništva v tujini pa bodo delila brošure s programom. Prav tako bodo predstavniki zavoda EPK pripravili nabor kulturnih dogodkov, s katerimi se bo kulturna prestolnica predstavljala po evropskih državah. To bo financirano iz tako imenovane kulturne žepnine, to je skupnega sklada ministrstva za kulturo in ministrstva za zunanje zadeve. Za vse dejavnosti, ki bodo pokrite iz kulturne žepnine, torej nikakor ne samo za promocijo EPK v tujini, bo na voljo 100.000 evrov. (pv)

Iztok Osojnik prejel 1. literarno nagrado KONS

Pesnik, pisatelj in esejist Iztok Osojnik je minulo soboto v Pavlovi hiši v Potrni na avstrijskem Štajerskem prejel 1. mednarodno literarno nagrado KONS. V obrazložitvi piše, da Osojnik "ni le neskončen vir energije, ki zaradi obilja velikokrat poplavi svoje občinstvo, ampak je oseba, zmožna refleksije svojih dejanj in priznanja svojih zmot".

Mednarodna literarna nagrada KONS je posvečena spominu na pesnika in misleca Srečka Kosevela. Nastala je na zasebno pobudo treh literarnih ustvarjalcev, Taje Kramberger, Barbare Korun in Tatjane Jamnik, ki so ob enem tudi stalne članice komisije te nagrade. Kot so sporočile v izjavi za javnost, nagrade ne podeljujejo zgolj za literarni opus, ampak za celovito in aktivno življenjsko delovanje posameznic oziroma posameznikov.

Kot je še zapisano v utemeljitvi nagrade, Osojnik "ni zgolj literarni ustvarjalec, ki se je vse življenje trudil odpirati prostore za literarno delovanje, ne le zase, ampak zmerom tudi za druge pisateljice in pisatelje, nimalokrat tudi precej širše - za umetniško nadarjene ali navdahnjene ljudi ne glede na starost, svetovni nazor in spol". Literarne ustvarjalke in ustvarjalce ceni in podpira zgolj na podlagi

(Sašo Bizjak)

tega, kar delajo, ne pa zaradi mode ali administrativnih navodil, je prepričana komisija.

Osojnik ni le "umetniško-estetski ustvarjalec, ampak v prvi vrsti socialno in človeško občutljiv opazovalec z udeležbo," je še zapisala komisija.

Osojnik je dejal, da je počaščen, da je prvi dobitnik te nagrade. Nagrado sodimo po tem, kako je utemeljena, je ocenil. "V tem pomenu gre gotovo za eno najvišjih možnih priznanj, ki jih lahko danes dobi človek, ker ve, da je bilo podeljeno po temeljitem premisleku ljudi, ki jih sam cenim in spoštujem", je dejal. (kr)

Zbirka Pozor, pravljice! najboljša po izboru mladih bralcev

V Knjižnici Otona Župančiča so ob mednarodnem dnevu knjig za otroke podelili priznanji Moja najljubša knjiga. Med domačimi avtorji je letos največ glasov mladih bralcev prejela zbirka Pozor, pravljice! avtorja Primoža Suhodolčana in ilustratorja Uroša Hrovata.

Pisateljica in predsednica Sekcije za mladinsko književnost pri Društvu slovenskih pisateljev Janja Vidmar je v svojem govoru dejala, da ga namenja mladim bralcem, saj je, kot je dejala, "vprašanje, kdo je bil prej, pisatelj ali bralec".

Direktorica Mestne knjižnice Ljubljana Jelka Gazvoda je med drugim napovedala novo pridobitev knjižnice, napravo z imenom Kosovirjeva žlica, ki je namenjena poslušanju pripovedk, pravljic in glasbe za otroke. V uporabo jo bodo dali v prihodnjih tednih.

Knjižničarka in pravljničarka Tilka Jamnik je napovedala simpozij o ustvarjalnosti in življenju pesnice, dramatičarke in prevajalke Kristine Brenkove, saj letos mineva 100 let od njenega rojstva. Simpozij bo 13. aprila v Knjižnici Otona Župančiča.

Priznanje Moja naj knjiga je namenjeno spodbujanju branja in zanimanja za mladinsko književnost. Suhodolčan je za zbirko Pozor, pravljice! prejel 388

glasov mladih bralcev. Ob prejemu priznanja je dejal, da ga namenja svoji materi, knjižničarki Mariji Suhodolčan. Drugo mesto je letos zasedel Goran Vojnovič z romanom Čefurji raus!

Priznanje Moja najljubša prevedena knjiga pa so mladi bralci namenili zbirki Lov na Pošasti Adama Blada, ki jo bogatijo ilustracije Stevena Simsa.

Priznanji po izboru mladih bralcev so letos podelili že štirinajstič. Glasovanje je v šolskem letu 2010/11 petič potekalo prek spleta. Sodelovalo je 90 mentorjev, ki so spodbujali mlade k branju in sporočali njihove glasove.

Akcijo strokovno vodi odbor za priznanje Moja najljubša knjiga, ki ga sestavljajo predstavniki splošnih in šolskih knjižnic. Častni člani so predsednik Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, predsednik Slovenske sekcije IBBY (Mednarodna zveza za mladinsko književnost) in predstavnik mladih bralcev. Strokovno in organizacijsko jo vodi Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska - center za mladinsko književnost in knjižničarstvo.

Dan rojstva danskega pravljničarja Hansa Christiana Andersena, 2. april, je Mednarodna zveza za mladinsko književnost razglasila za mednarodni dan knjig za otroke. (sta)

Bralnik za vas v stilskem ovitku

Ruslica.si
Bralnik Beebook Neo
+ 12 prednaloženih e-knjig
+ stilski ovitek

374,80€
299,90€

Ruslica.si

Razumemo življenje.

eVEČER

Bralnik Beebook Neo omogoča: 211 prednaloženih e-knjig, poslušanje, čitanje in gledanje knjig, prebranje, prenosila za voz, 4GB 1000 knjig, WiFi, prednaložena glasbna zbirka knjig, 7000 zbirka in 10000 knjig, poslušanje, 02 23 93 124, http://trgovina.vecer.com